

TÜRKİYE CUMHURİYETİ, AZERBAYCAN CUMHURİYETİ VE GÜRCİSTAN ARASINDA PETROLÜN AZERBAYCAN CUMHURİYETİ, GÜRCİSTAN VE TÜRKİYE CUMHURİYETİ ÜLKELERİ ÜZERİNDEN, BAKÜ-TİFLİS-CEYHAN ANA İHRAÇ BORU HATTI YOLUYLA TAŞINMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN VE TÜRKİYE CUMHURİYETİ, AZERBAYCAN CUMHURİYETİ VE GÜRCİSTAN TOPRAKLARI ÜZERİNDEN PETROL TAŞINMASINA DAİR TÜRKİYE CUMHURİYETİ, AZERBAYCAN CUMHURİYETİ VE GÜRCİSTAN ARASINDAKİ ANLAŞMANIN DEĞİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN TÜRKİYE CUMHURİYETİ, AZERBAYCAN CUMHURİYETİ VE GÜRCİSTAN ARASINDA PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞU HAKKINDA KANUN

(Resmi Gazete ile yayımı: 24.6.2000 Sayı: 24089)

Kanun No

4585

Kabul Tarihi

22.6.2000

MADDE 1. — 18 Kasım 1999 tarihinde İstanbul’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan Arasında Petrolün Azerbaycan Cumhuriyeti, Gürcistan ve Türkiye Cumhuriyeti Ülkeleri Üzerinden, Bakü-Tiflis-Ceyhan Ana İhraç Boru Hattı Yoluyla Taşınmasına İlişkin Anlaşma”nın ve 9 Mayıs 2000 tarihinde İstanbul’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan Toprakları Üzerinden Petrol Taşınmasına Dair Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan Arasındaki Anlaşmanın Değiştirilmesine İlişkin Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan Arasında Protokol”ün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan Arasında

Petrolün

Azerbaycan Cumhuriyeti, Gürcistan ve Türkiye Cumhuriyeti Ülkeleri Üzerinden,

Bakü-Tiflis-Ceyhan Ana İhraç Boru Hattı Yoluyla

Taşınmasına İlişkin

ANLAŞMA

Hükümetleri tarafından temsil edilen Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan (birlikte “Devletler” veya ayrı ayrı “Devlet”),

Her bir Devletin, yabancı ve yerli yatırımcılar için kendi Ülke sınırları dahilinde ve/veya Ülkesinden geçen Petrol taşıma projelerinde yatırımı cazip hale getirmek, teşvik etmek ve korumak yönündeki arzu, istek ve iradelerine dayalı olarak, ve

Bu Devletlerin taraf olduğu, imzaladığı veya başvuruda bulunduğu uluslararası ticaret ve yatırım anlaşmaları ve 1994 tarihli Enerji Şartı Antlaşmasında açıklanan ilkeler ve bu Devletler arasında enerji sektöründe işbirliğini geliştirme ve uygulamaya geçirme ihtiyacına binaen, ve

Her bir Devletin, Petrolün geçiş serbestliği prensibini sağlamak, münhasır arazi haklarının sağlanması ve diğer tarafların Ülkesi dahilinde ve/veya Ülkesinden geçen Petrol taşıma altyapısı üzerinde ve çevrenin korunması konusunda istekli olduğunu teyid ederek, ve

Petrolün kendi Ülkeleri dahilinde ve/veya Ülkelerinden geçerek taşınmasına ilişkin projelerin, Devletlerin taraf oldukları, imzaladıkları veya başvuruda buldukları iki taraflı ve çok taraflı anlaşmalarda belirtildiği şekilde, sınıraşan mahiyetinin icap ettirdiği, yatırımları koruyan ve yatırımcılara ayırımı tabi tutulmadan muamele edilmesini öngören, yatırımları koruyucu uluslararası hukuk standartlarının, yeknesak ve ayırım gözetmeksizin uygulanmasını dikkate alarak, ve

Kendi Ülkeleri dahilinde ve/veya Ülkelerinden geçen Petrol taşıma projeleri için Petrol sektörü yatırım imkânlarını desteklemek ve kendi Ülkeleri dahilinde veya Ülkelerinden geçen Bakü-Tiflis-Ceyhan MEP Projesine yönelik sermaye ve kaynak taahhüdü teminine ilişkin daha esaslı cazip şartlar yaratmanın bu tür Petrol taşıma projelerinin sınıraşan mahiyetine uygun olarak ve gerekli özel teşebbüs ve inisiyatif açısından uygun bir hukukî çerçeve yaratmanın ve bunu hayata geçirmenin önemini dikkate alarak,

Taraflar aralarında aşağıdaki şekilde Anlaşmaya varmışlardır :

Madde I

TANIMLAR

Bu Anlaşmanın tamamında aşağıdaki tanımlar geçerli olacaktır.

“Anlaşma” : Devletler tarafından daha sonra müştereken yazılı olarak tadil edilebilecek veya düzeltilebilecek olan, ekleriyle birlikte işbu Anlaşma demektir.

“Anayasa” : zaman zaman tadil edilebilecek veya düzeltilebilecek veya değiştirebilecek olan, bir Devletin anayasası demektir.

“Kuruluş” : Herhangi bir devlet veya ülkenin kanunları uyarınca veya iki veya daha çok Kişinin yazılı anlaşmasıyla kurulmuş veya teşkilâtlanmış, kamu veya özel mahiyette herhangi şirket, anonim şirket, limited şirket, ortaklık, sınırlı ortaklık, ortak girişim, firma; birlik, tröst veya başka türlü tüzel kişilik veya teşkilât demektir.

“Tesisler” : İlgili Proje Anlaşmalarının şartlarına tabi olarak ve her bir Ülke açısından; Petrolün Ülke dahilinde ve/veya Ülkeden geçerek taşınmasına yönelik boru hattı ve bransmanlar ve MEP Projesine ilişkin olarak Proje Yatırımcıları tarafından veya bunlar adına; yukarıda belirtilen tesislerin iyi biçimde çalıştırılması için inşa edilen, tesis edilen; bakımı yapılan, tamir edilen, değiştirilen genişletilen, uzatılan, sahip olunan, kontrol edilen ve/veya işletilen tüm yeraltı ve yerüstü veya deniz tesisleri ve tali donanım, ilgili Proje Anlaşmasında belirtilen arazi dahil, tüm dolun, boşaltma, pompalama, ölçme, test ve metraj tesisleri, iletişim tesisleri, telemetre ve benzeri donanım, tüm pik gönderme ve alma tesisleri, tüm boru hatları ve diğer ilgili donanım, pompa istasyonlarının çalıştırılması veya diğer sistem ihtiyaçları için gerekli sıvı veya gaz yakıt hatları ve/veya enerji iletim hatları, enerji hatları ve diğer ilgili ekipman, katodik koruma teçhizat ve donanımı, tüm işaret direkleri, markırlar ve kurbanlık anotlar, tüm liman, terminal, depolama ve bunlarla ilgili tesisat, tüm iskeleler ve benzeri tesisler, tüm ilgili (yollar ve diğer ulaşım tesisleri ve operasyonel destek vasıtaları dahil) fizikî varlıklar ve müstemilat demektir.

“Yabancı Para” : İşbu Anlaşmaya taraf Devletlerin Devlet Makamları dışında bir devlet tarafından çıkarılmış, çıkartan ülkenin, çevrimi veya değişimine ilişkin genel kısıt veya tahditlere tabi olmayan, Amerika Birleşik Devletleri Doları dahil, bir devletin serbestçe çevrilebilen (konvertibl), mütedavül yasal parası demektir.

“Hükümet” : Bir Devletin merkezi hükümeti demektir.

“Ev Sahibi Hükümet Anlaşması” : MEP Projesi ile ilgili olarak (diğer Proje Anlaşmaları ile birlikte) (MEP Projesinin Tesisleri ve Taşıma Sisteminin açıklanması dahil) hükümler koyan; bir tarafta bir Devletin Hükümeti ve diğer tarafta Proje Yatırımcıları ve/veya Proje Yatırımcılarının yetkilendirdiği diğer taraflar arasında imzalanan, hükümleri uyarınca tadil edilebilecek, düzeltilebilecek veya uzatılabilecek olan anlaşmalardan her biri demektir.

“MEP Projesi” : İşbu Anlaşma ve Ev Sahibi Hükümet Anlaşmalarında ve diğer Proje Anlaşmalarında açıklandığı üzere, Azerbaycan Cumhuriyetinin Bakü şehrine yakın bir yerden başlayan, Azerbaycan Cumhuriyeti-Gürcistan sınırını, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan tarafından daha sonra kararlaştırılacak bir noktadan geçtikten sonra, Gürcistan'ın Tiflis şehri yakınlarından geçip, Gürcistan-Türkiye Cumhuriyeti sınırını 42° 49' Doğu ve 43° 18' Doğu boylamları arasından geçerek Türkiye Cumhuriyetinin Ceyhan şehrinin yakın bir yerine uzanan Taşıma Sisteminin; etüdü, projelendirilmesi, tasarımı, edinilmesi, inşası, kurulması, finansmanı, sigortalanması, sahipliği, işletimi (Tesisler veya Taşıma Sistemi yoluyla Petrolün Proje Yatırımcıları tarafından veya onlar adına nakledilmesi ve Yükletenler tarafından taşınması dahil) tamiri, tadili, yenilenmesi, bakımı, kapasite artırımı veya hat uzatımı (bransmanlar gibi) ve korunması anlamına gelir.

“Diğer Proje Anlaşmaları” : Bu Anlaşma ve Ev Sahibi Hükümet Anlaşmaları dışındaki, bir tarafta bir Devlet ve/veya herhangi bir Devlet Makamı ve diğer tarafta Proje Yatırımcılarının herhangi biri tarafından MEP Projesine ilişkin olarak imzalanan, tüm yazılı anlaşmalar ve belgeye dayalı taahhütler ve bu anlaşmaların hepsinin veya herbirinin hükümlerine uygun olarak düzeltilmiş, düzenlenmiş veya uzatılmış halleridir.

“Kişi” : Bir gerçek kişi veya Kuruluş demektir.

“Petrol” : Doğal olarak veya doğal gazdan (standart sıcaklık ve basınçta gaz halindeki hidrokarbonlar) elde edilen, özgül ağırlığına bakılmaksızın; ham petrol, kondensat, ve her türlü sıvı hidrokarbon çeşitleri veya buharlaşma, yoğunlaşma veya çıkartılarak elde edilen likit petrol, doğal gaz sıvıları, herhangi durumdaki asfalt, zift veya yermumu ve taşıma sırasında sıvı hidrokarbonlardan arizi olarak açığa çıkan bir miktar doğal gaz dahil yukarıdakilerin çözelti veya erimemiş haldeki tüm gayrisafiyetleri ve yukarıdaki maddelerden tasfiye edilen veya üretilen tüm hidrokarbon ürünleri demektir.

“Proje Anlaşmaları” : (i) işbu Anlaşma, (ii) Ev Sahibi Hükümet Anlaşmaları ve (iii) Diğer Proje Anlaşmaları demektir.

“Proje Yatırımcısı” : Bir Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasına taraf olan her bir kişi (böyle bir anlaşmaya Ev Sahibi Hükümet olarak taraf olan ilgili Devletlerin Hükümetleri hariç) ve bu kişinin herhangi bir işletme şirketi, şubesi, ofisi, daimi işyeri, bağlı kuruluşu, görevlisi, aracısı veya temsilcisi ve ilgili MEP Projesine ilişkin olarak yukarıda yer alanlardan herhangi birisinin herhangi bir halefi veya devralanı demektir.

“Yükletenler” : MEP Projesiyle ilgili olarak, Tesisler ve Taşıma Sistemi yoluyla Petrol taşıma hizmetleri için veya Petrol taşıma hizmetleri ile ilgili sözleşme yapan; ve Tesisler veya Taşıma Sistemi yoluyla Petrol arz hakkına sahip olan (Proje Yatırımcıları dahil ve bunlarla sınırlı olmaksızın) Kişiler ve bu haklar açısından bunların halefleri ve devralanları demektir.

“Devlet Makamları” : MEP Projesiyle ilgili olarak, (hükümet hiyerarşisi içinde, bir üst yasal makamın bir parçası olup olmadığına veya bir üst yasal makam tarafından denetlenip denetlenmediğine bakılmaksızın) tüm merkezi, bölgesel ve yerel makamlar veya kurumlar dahil Ülke içinde her seviyede her alanda, Hükümet ve bunun tüm kuruluşları, bölümleri ve alt bölümleri demektir. Yukarıda belirtilen hususları sınırlamaksızın bu tanım; her hangi bir zamanda veya zaman zaman yapılan yapı, şekil değişiklikleri veya başka değişikliklere bakılmaksızın yönetme, düzenleme, kanunu uygulama veya yürütme; vergi, harç ve diğer giderleri yükleme veya tahsil etme, lisanslar veya izinler verme, muvafakat gösterme veya MEP Projesini veya MEP Projesine ilişkin olarak Proje Yatırımcılarının hak veya yükümlülüklerini doğrudan veya dolaylı olarak başka türlü etkileme yetkisini haiz olan; Ülkenin her türlü yürütme organları ve düzenleyici kuruluşları, kurumları, bölümleri, bakanlıkları, makamları, kuruluşları, yetkilileri, araçları ve temsilcileri demektir.

“Devlet Kuruluşu” : Bir Devlet veya bir veya daha çok Devlet Makamları tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol edilen herhangi bir Kuruluş demektir.

“Vergiler” : Faizleri, cezaları ve para cezaları ile birlikte bir Devlet veya Devlet Makamına ödenecek olan veya bunlar tarafından yüklenen (malî yaptırımlar ve idarî cezalar dahil), tüm mevcut veya gelecekteki vergiler, harçlar, rüsum, gümrük vergileri, tahmiller, her türlü tarhiyat, kesintiler (sosyal fon ve zorunlu sağlık sigorta katkıları dahil), katkılar, ücretler, bedeller veya benzeri diğer giderlerdir ve “Vergi” yukarıda belirtilenlerin herhangi biri anlamına gelir.

“Ülke” : Bir Devletin kara ülkesi, kara suları, ve bunların üstündeki hava sahası, ve uluslararası hukuk uyarınca yargı yetkisi kullandığı veya hükümlerlik haklarına sahip olduğu deniz alanları demektir.

“Taşıma Sistemi” : (Her bir Devletin Ülkesi içinde bulunan tüm Tesisler dahil) petrolün Azerbaycan’ın Bakü şehrine yakın bir yerden başlayan, Azerbaycan Cumhuriyeti Gürcistan sınırını, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan tarafından daha sonra kararlaştırılacak bir noktadan geçecek olan, Gürcistan’ın Tiflis şehri yakınlarından geçip, Gürcistan-Türkiye Cumhuriyeti sınırını 42° 49’ Doğu ve 43° 18’ Doğu boylamları arasından geçerek, Türkiye Cumhuriyetinin Ceyhan şehrine yakın bir yere uzanan bir hat üzerinden taşınması için gerekli bir entegre sistemi içeren, Devletlerin piyasaları dahil uluslararası Petrol piyasalarına dağıtım için, Proje Yatırımcıları tarafından veya bunlar adına herhangi bir zamanda sahip olunan, kontrol edilen ve/veya işletilen boru hattı sistemi ve ilgili tesisler demektir.

Madde II

KARŞILIKLI BEYAN, GARANTİ VE TAAHHÜTLER

(1) Her bir Devletin Hükümeti bu Anlaşmanın imzalanmasıyla birlikte diğerlerine taahhüt eder ki (i) bu Anlaşmayı; Anayasası uyarınca iç hukuku açısından o Devletin MEP Projesine ilişkin hâkim hukukî rejimi ve uluslararası hukuk açısından bağlayıcı yükümlülüğü olarak geçerli kılmak üzere onay ve/veya kabul için derhal ve doğru bir biçimde millî meclisine sunacaktır, (ii) bu Anlaşmayı (ve özellikle ilgili Ev Sahibi Hükümet Anlaşması uyarınca Devlet ve Ülkesi ve Proje Yatırımcıları açısından MEP Projesiyle ilgili haklar, güvenceler, muafiyetler, tahsisler, imtiyazlar ve standartlar, yasal sorumluluktan feragat ve tazminat haklarını) Anayasası uyarınca iç hukuku açısından o Devletin MEP Projesine ilişkin hâkim hukukî rejimi kılmak üzere o Devletin vergi mevzuatı çıkarma yetkisi uyarınca işbu Anlaşmanın ilgili hükümlerinin kanunlaştırılmasının gereği olan tüm mevzuat dahil, gerekli olabilecek uygulama mevzuatı ve diğer kanun taslaklarını süratle ve usulüne uygun bir şekilde sunmak için gerekli tüm tedbirleri alacaktır; ve (iii) bu Anlaşmanın mümkün olan en kısa sürede onaylanması ve/veya kabulü ve bu kabul ve/veya onaydan önce veya bu sırada gerekli tüm mevzuatın çıkarılması için azami gayret gösterecektir.

(2) II. Maddenin (1). Bölümünün hükümlerini gerçekleştirmek için her bir Devlet, Gürcistan Hükümeti ve Proje Yatırımcıları tarafından imzalanan (bu Anlaşmaya Ek 1 olarak eklenen) Ev Sahibi Hükümet Anlaşması, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Proje Yatırımcıları tarafından imzalanan (bu Anlaşmaya Ek 2 olarak eklenen) Ev Sahibi Hükümet Anlaşması, anahtar teslimi müteahhidi ve Proje Yatırımcıları arasında imzalanacak olan (bu Anlaşmaya Ek 3 olarak eklenen) Anahtar Teslimi Anlaşması ve Türkiye Cumhuriyetinin Anahtar Teslimi Anlaşması uyarınca anahtar teslimi müteahhidin ödeme ve performans yükümlülüklerini garanti ettiği (bu Anlaşmaya Ek 4 olarak eklenen) Hükümet Garantisi ve Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti ve Proje Yatırımcıları tarafından imzalanacak olan (bu Anlaşmaya Ek 5 olarak eklenen) Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasının doğru, tam ve imzasız formlarını bu Anlaşmaya eklemiş ve böylece bu belgeler, bu Anlaşmanın bir parçasını teşkil etmiştir.

(3) Her bir Devletin Hükümeti; ayrıca taraf olduğu ve şartları onay, kabul ve/veya kanunlaştırma gerektiren herhangi bir Diğer Proje Anlaşmasına ilişkin II. Maddenin (1). Bölümünde açıklanan işlemleri yerine getireceğini diğer taraflara taahhüt eder.

(4) Her bir Devlet, MEP Projesinin, Ülkeleri içinde, arasında veya Ülkelerinin sınırlarından geçen esaslı, sermaye yoğun ve çevreye duyarlı altyapı gelişimi gerektirdiğini karşılıklı olarak kabul ederek, bu Anlaşmanın, II. Maddenin (1). Bölümünde belirtildiği şekilde bir Devlet tarafından onaylanması ve/veya kabul edilmesinden itibaren ve bu tarihten sonra ve VIII. Madde uyarınca sona ermesine kadar, o Devletin ilgili tüm Proje Anlaşmalarından doğan vazife ve yükümlülüklerini zamanında yerine getireceğini ve ifa edeceğini taahhüt eder. Buna göre yukarıda belirtilenleri sınırlamaksızın, her bir Devlet, diğerine tüm yasal yetkisini kullanarak kendi Devlet Makamlarının aşağıdaki hususları yerine getireceğini taahhüt eder :

(i) Bu Anlaşma ve bir başka ilgili Proje Anlaşmasını (hükümlerinde öngörüldüğü ölçüde), Anayasası uyarınca iç hukuku açısından o Devletin MEP Projesine ilişkin hâkim hukukî rejimi kılmak için gereken tüm uygun icraî ve düzenleyici işlemler de dahil olmak üzere, Anlaşmanın II. Maddesinin (1). Bölümünde açıklanan şekilde onaylanması ve/veya kabulüne ek olarak, MEP Projesine müsaade vermek, onu mümkün kılmak ve uygulamak için gereken tüm önlemlerin alınmasını sağlamak;

(ii) İlgili Ev Sahibi Hükümet Anlaşması ve herhangi ilgili bir Diğer Proje Anlaşmasında öngörüldüğü üzere MEP Projesinin uygulanması ve yürütülmesi için tüm desteği sağlamak ve buna ek olarak; bu Anlaşma, ilgili Ev Sahibi Hükümet Anlaşması ve herhangi ilgili bir Diğer Proje Anlaşmalarında bulunan tüm yükümlülüklerin (ülke üzerinde bir veya daha çok Devletin dahil olduğu bir silahlı çatışma ve/veya terörist saldırılar veya faaliyetlerin vukuu halleri de dahil olmak üzere ve bunlarla sınırlı olmaksızın) Devlet Makamlarınca yerine getirilmesini sağlamak için gerekli tüm önlemleri almak ve ülke içinde ve/veya ülkeden geçen Tesislerin inşası, sahip olunması ve işletimi ve Petrolün ülke içinde ve/veya ülkeden geçerek taşınması için gerekli ve uygun tüm koşulları oluşturmak ve devam ettirmek ve bunun için diğer Devletlerle işbirliği içinde bulunmak;

(iii) İlgili Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasında açıkça belirtilen hususlar haricinde, Petrolün Ülke içinde, Ülkeden geçerek ve/veya Ülkeden çıkarak serbestçe taşınması ve Ülkesi dahilinde Tesisler ve Taşıma Sistemi yoluyla Petrolün serbestçe geçişini önlememek veya engellemek veya önlenmesi veya engellenmesine izin vermemek ve önlenmesi veya engellenmesinin önüne geçmek için gerekli veya istenen tüm tedbirleri almak ve icabını yapmak;

(iv) İlgili Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasında açıkça belirtilen hususlar haricinde; (tazminat hakkı ve münhasır arazi haklarının elde edilmesi ile ilgili her türlü gider ve yükümlülüklerden ibra da dahil ve bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla) MEP Projesi için Ülkesi içinde münhasır arazi haklarının açık ticarî hükümler ve kullanım şartları altında verilmesini sağlamak;

(v) Tüm onay ve muvafakatların alınması yönündeki çalışmaların durumu hakkında ilgili Devletlerin tam anlamıyla haberdar edilmesi için, diğer Devletlere zamanında yeterli bilgi akışını sağlamak ve diğer Devletlere tüm bu işlemler hakkında derhal yazılı belge sağlamak;

(vi) İlgili Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasında açıkça belirtilen hususlar haricinde, özellikle Tesisler ve Taşıma Sisteminin tasarlanması, inşası, sahip olunması, işletimi, kapasite artırımı veya hat uzatımı (branşmanlar gibi) ve bakımını olumsuz etkileyebilecek olan idarî, düzenleyici veya diğer benzer işlemlerde gecikmeler dahil olmak üzere MEP Projesine ilişkin gecikmeler ve işletme zorluklarını önlemek için tüm gerekli tedbirleri almak;

(vii) MEP Projesine katılan Kişiler tarafından Yabancı Paraların Ülkeye sokulması ve Ülkeden çıkarılmasına veya tekrar çıkarılmasına izin vermek ve bunu kolaylaştırmak ve bu Kişilerin; Devlet Makamlarının kısıtlaması olmaksızın Ülke içinde Yabancı Para hesapları kullanması ve bu paraları, carî piyasa kurlarına göre değiştirme hakkının kabul edilmesi ve bunun kolaylaştırılmasını sağlamak;

(viii) İlgili Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasında açıkça belirtilen hususlar haricinde; Tesislere ve bu Tesisler arasında ve Ülkeler dahilinde ve Ülkeler arasında mal, malzeme, levazım, teknoloji ve personelin serbestçe hareket hakkı ve tüm ekipman, malzeme, makine, aletler, vasıtalar, yedek parçalar, tedarikler, hidrokarbonlar (yakıt dahil) ve MEP Projesi için gerekli veya uygun tüm diğer mal, iş, hizmet veya teknolojinin serbestçe ilgili Ülkeye ithal ve Ülkeden ihraç veya yeniden ihraç hakkı dahil olmak üzere bunlarla sınırlı olmaksızın (tüm vergiler (gümrük vergileri dahil bunlarla sınırlı olmaksızın) ve kısıtlamalardan muaf olarak) serbest dolaşım hakkı;

(ix) MEP Projesine müsaade verme, onu mümkün kılma ve uygulanmasını destekleme açısından Devletler ve diğer devletler, uluslararası kuruluşlar ve makamlar arasında uygun görülecek hükümetlerarası veya çok taraflı anlaşma ve muahedelerin müzakeresi ve imzalanması hususunda tam işbirliği ve destek göstermek; ve

(x) Herhangi bir Proje Yatırımcısının isteği üzerine, her türlü finans kuruluşlarına (tüm çok taraflı kredi kuruluşları veya ihracat kredi kuruluşları dahil ve bunlarla sınırlı olmaksızın); herhangi bir Proje Anlaşmasında bulunan tüm beyan, güvence, teminat, anlaşma veya taahhütlerin yazılı teyid edilmesi dahil; herhangi bir Proje Yatırımcısının finansman çaba ve faaliyetlerine tam destek vermek ve bu konuda işbirliği içinde bulunmak.

(5) Her bir Devlet bu Anlaşma hüküm ve şartlarının ve bu Anlaşma altındaki yükümlülüklerin her yönüyle Anayasasına uygun olduğunu ve bu Anlaşma ve diğer ilgili Proje Anlaşmalarının belirtilen kabul ve/veya onaylamaya yönelik işlemlerin (ilgili Proje Anlaşmalarının hükümlerinin gerekli kıldığı ölçüde) gerçekleştirilmesi ile, iç hukuku uyarınca MEP Projesi açısından o Devletin hâkim hukukî rejimi olarak geçerli olacağını beyan ve garanti eder.

(6) Bu Anlaşmanın belirtilen şekilde onay ve/veya kabulünden itibaren, her Devlet; bu Anlaşma ile çelişen, Anlaşmayı zedeleyen veya engelleyen; veya Devletin işbu Anlaşma veya diğer ilgili Proje Anlaşmalarına girme ve uygulama yeteneğini olumsuz etkileyen veya kısıtlayan bir iç yasa veya düzenlemeye, veya bir uluslararası anlaşma veya muahedeye taraf olmadığını veya bunları uygulamak ve bunlara riayet etmekle hukuken yükümlü olmadığını beyan ve garanti eder.

(7) Her Devlet bu Anlaşma ile; II nci Maddenin (2) nci Bölümü uyarınca ekli Ev Sahibi Hükümet Anlaşması formlarında açıkça başka şekilde belirtilmedikçe; şu hususları da beyan ve garanti eder : (I) Devletin; (II) nci Maddenin (6) ncı Bölümünde açıklanan beyan ve garantisi; MEP Projesi açısından gerçek ve doğru kalacaktır ve (II) II nci Maddenin (1), (3) ve (4) (i) Bölümlerinde üstlenilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi açısından; MEP Projesinin uygulanması ile çelişen, bunu zedeleyen veya engelleyen; II nci Maddenin (2) nci Bölümü uyarınca bu Anlaşmaya ekli bulunan ilgili Ev Sahibi Hükümet Anlaşmaları uyarınca verilen veya oluşan tüm haklar, imtiyazlar, muafiyetler, feragatler, tekeffüller veya korumaları sınırlayan, kısıtlayan veya olumsuz etkileyen bir iç yasa veya düzenleme, veya uluslararası anlaşma ve muahedeye taraf olmadığını ve bunları uygulamak ve bunlara riayet etmekle hukuken yükümlü olmadığını beyan ve garanti eder.

(8) Her bir Devlet; (I) MEP Projesinin; Ülkesi içinde kamunun genel veya ortak ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik kamu hizmetlerinin sağlanması ile ilgisi olmadığını; (II) MEP Projesinin; Ülkesi içinde kamu yararı veya menfaatine hizmet etmeye yönelik olarak işletilme amacı ve zorunluluğu taşımadığını; ve (III) bu şekilde hiçbir Proje Anlaşmasının kısmen veya tamamen bir imtiyaz sözleşmesi veya bir imtiyaz sağlayan özel bir idarî sözleşme olarak değerlendirilmeyeceğini veya bu şekilde işleme tabi tutulmayacağını beyan ve garanti eder.

(9) Bu Anlaşmanın hükümleri her bir Devletin; diğer tarafların onay veya rızası olmaksızın, ilgili Proje Yatırımcılarının kabul ettiği, işbu Anlaşma dışında Diğer Proje Anlaşmalarına girme ve/veya Proje Anlaşmalarını düzenleme, düzeltme, değiştirme, uzatma veya sona erdirmeye hakkını hiçbir surette kısıtlamaz, engellemez veya herhangi bir şekilde etkilemez.

Madde III

GÜVENLİK VE ULAŞIM

(1) Her bir Devlet; MEP Projesine ilişkin olarak Proje Yatırımcıları tarafından gerekli görülürse ve gerekli görüldüğü takdirde, Tesislerin inşası, kurulması ve işletiminden önce, bu sırada ve daha sonraki kapasite artırımları ve uzatılması da (bransmanlar gibi) dahil olmak üzere ve bunlarla sınırlı olmaksızın, Ülkesi içinde Tesisler için etüt veya inşaat işleri veya faaliyetlerinin gerçekleştirileceği alanın mayınlar, patlamamış mühimmat ve diğer patlayıcı maddeler, tuzaklar veya düzenekler açısından araştırarak ve bunları güvenli şekilde patlatacak ve/veya kaldıracaktır.

(2) Her Devlet, kendi Ülkesi içinde MEP Projesiyle ilgili olan tüm personelin, Tesislerin, ve Proje Yatırımcılarının MEP Projesine ilişkin Ülkesi içinde diğer tüm varlıklarının ve MEP Projesi uyarınca Ülkesinden geçen tüm petrolün güvenlik ve emniyetini sağlayacak, ve daha önce belirtilenleri sınırlamaksızın her Devlet, MEP Projesiyle ilgili Ülkesi içinde tüm personel, Tesisler, ve Proje Yatırımcılarının MEP Projesiyle ilgili Ülkesi içindeki diğer tüm varlıkları ve MEP Projesine ilişkin olarak Ülkesinden geçen tüm Petrolün güvenlik ve emniyetini sağlamak için o Devletin güvenlik güçlerini kullanacak ve/veya bu yükümlülüğü yerine getirmek için gerekli olabilecek güvenlik personel ve hizmetlerini temin edecektir. Gürcistan açısından III üncü Maddenin (2) nci Bölümü uyarınca belirtilen yükümlülük kapsamı, ilgili Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasında tarif edilecektir.

(3) Her Devlet, ilgili Ev Sahibi Hükümet Anlaşması ve/veya diğer Proje Anlaşmalarında öngörüldüğü şekilde ve yalnızca Ülke dahilinde geçerli muhaceret, gümrük, ceza yasaları ve diğer ilgili yasalara tabi olarak (i) ilgili Proje Yatırımcıları ve bu Proje Yatırımcıları adına veya bunların rızasıyla giriş isteyen tüm personel, işletme şirketleri, müteahhitler, Yükletenler, araçlar, temsilciler veya diğer Kişilerin Ülkesine ve Tesislere giriş ve Ülkesinden ve Tesislerden çıkış hakkını sağlayacaktır, ve (ii) bu tür Kişilerin, bunların zati eşyalarının ve bu Kişilerin MEP Projesine ilişkin tüm varlıklarının Ülke içinde serbestçe dolaşım hakkına izin verecektir.

Madde IV

TEKNİK, EMNİYET VE ÇEVRE STANDARTLARI

Her Devlet, iç hukukunda öngörülen standartlar ve tatbikata bakılmaksızın, petrol boru hattı endüstrisinde geçerli uluslararası standart ve tatbikata (hiçbir durumda Avrupa Birliği üye ülkeleri tarafından genel olarak uygulananlardan daha az sıkı olmayan) ve ilgili Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasında öngörülen gereklere uygun şekilde, tesislerin inşası, işletimi, tamiri, yenilenmesi, kapasite artırımı veya hat uzatılması (branşmanlar gibi) ve bakımı için; yeknesak teknik, emniyet ve çevre standartlarının belirlenmesi ve yürürlüğe konması hususunda diğer taraflarla ve ilgili proje yatırımcılarıyla işbirliği ve eşgüdüm içerisinde bulunacaklardır.

Madde V

VERGİLER

(1) İlgili Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasında özel olarak belirtilen hususlar dışında ve bunların açık hükümlerini kısıtlamadan, hiçbir Proje Yatırımcısı, Yükleten veya MEP Projesinin tamamı veya bir kısmına ilişkin; mal, iş, teknoloji veya hizmet sağlayan hiçbir Kişi; MEP Projesi, Tesisler, veya Taşıma Sistemi veya MEP Projesi faaliyetleri yoluyla taşınan tüm Petrol veya MEP Projesi faaliyetleri veya bununla ilgili varlıklardan kaynaklanan veya bunlarla doğrudan veya dolaylı olarak bağlantılı hiçbir Vergiye tâbi olmayacaktır. Her bir Ev Sahibi Hükümet Anlaşması vergi, muafiyet, kolaylık ve/veya yükümlülüklerle ilişkin özel hüküm ve şartlar da dahil olmak üzere, vergi konulması ve/veya vergi muafiyet veya kolaylıklarının sağlanması, vergi ödeme ve beyan yükümlülüklerinin konulması veya bunlardan muafiyet sağlanmasının hukukî çerçevesini belirleyecektir.

(2) İlgili Ev Sahibi Hükümet Anlaşması uyarınca MEP Projesine ilişkin olarak bir takvim yılında Proje Yatırımcısının kârı üzerine vergi konulduğu takdirde, söz konusu vergi bu Proje Yatırımcısının bu takvim yılında Ülke içinde Projeye atfedilebilen kârı ile sınırlı olacaktır. Bu tür vergilere ilişkin düzenlemeler bu Anlaşmanın hükümlerine uygun olarak İlgili Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasında yapılacaktır. Bu tür vergilerin hesaplanmasında, (i) ilgili taşıma sistemi kapsamındaki tüm faaliyetlerine atfedilebilen gelirler, Devletlere bir takvim yılında beyan edilecek bu tür gelirlerin toplam miktarı Proje Yatırımcısı tarafından MEP Projesinden bu takvim yılında fiilen elde edilen gerçek toplam gelire eşit olacak şekilde, Proje Yatırımcısı tarafından seçilen ve her yıl düzenli olarak uygulanan herhangi makul bir bölüştürme yöntemine göre Devletlere paylaşılacaktır. Ve (ii) ilgili Taşıma Sisteminin bütünüyle ilgili herhangi bir gider ya da harcama Devletlere, Proje Yatırımcısı tarafından seçilen ve her yıl düzenli olarak uygulanan herhangi makul bir bölüştürme yöntemine göre her Devlete bir takvim yılında beyan edilecek olan bu tür tüm gider ve harcamaların toplam tutarı MEP Projesi için bu takvim yılında fiilen yapılan gider ve harcamaların tutarına eşit olacak şekilde dağıtılacaktır. Bir Proje Yatırımcısı tarafından bu şekilde seçilecek bölüştürme yöntemi, her bir Devletin sınırları içinde bulunan Taşıma Sisteminin nispi uzunluğuna; her bir

Devletin sınırları içinde bulunan Taşıma Sistemi kısmı ile ilgili yüklenilen veya yüklenilecek sermaye giderleri veya tahmini sermaye giderlerinin nispî tutarına göre veya uluslararası Petrol taşıma endüstrisinde genel olarak kabul görmüş uygulamalara uygun bir başka yöntemle dayalı olarak hesaplanacaktır. Bu tür vergiler açısından MEP Projesinin, her Proje Yatırımcısı vergilendirilen gelirin atfedilebilen ve nerede yapıldığına bakılmaksızın MEP Projesi ile doğrudan veya dolaylı ilişkili olan gider ve harcamalarının indirimine imkân sağlayan her türlü indirim (amortisman, gider yazma) hakkından yararlanabilecektir. V. Maddenin (2). Bölümündeki kastedilen gider ve harcamalar sermaye giderlerini de kapsayacaktır.

(3) Yukarıdaki hükümlere bakılmaksızın, İlgili Ev Sahibi Hükümet Anlaşmasında açıkça başka türlü belirtilmesi hariç ve orada belirtilen açık hükümlerini kısıtlamaksızın Ülke dışında oluşturulan herhangi bir kuruluşa, Proje Yatırımcılarının herhangi biri veya tamamı, Yükletenler, MEP Projesinin tamamı veya bir kısmına ilişkin mal, iş, teknoloji veya hizmet (kredi, finansman, sigorta veya diğer finans giderleri dahil ve bunlarla sınırlı olmaksızın) sağlayan Kişiler veya yukarıdakilerin şubesi veya daimî işyerleri tarafından yapılan ödemelerine veya ödeme sayılan işlemlerine, MEP Projesi veya bununla ilgili varlıklar veya faaliyetleriyle doğrudan veya dolaylı olarak ilişkili oldukları ölçüde hiçbir Vergi veya vergi tevkifatı yapılmayacaktır.

(4) V. Maddenin (1). Bölümünün ilk cümlesi ve (3). Bölümün tamamı, ancak ilgili Ev Sahibi Hükümet Anlaşması Vergilerle ilgili hükümler içerdiği takdirde MEP Projesine uygulanacaktır.

Madde VI

UYGULAMA KOMİSYONU

(1) Devletler, bu Anlaşmaya riayetini izlenmesi ve bu Anlaşmanın uygulanmasını kolaylaştırmak için her Devlettten iki (2) temsilciden oluşan bir komisyon kurmaktadır. Her Devlet, bu komisyon için görevlendirdiği, MEPProjesiyle ilgili olarak Komisyonun önüne uygun olarak getirilmiş tüm konular hakkında bu Devlet adına hareket etmekle yetkilendirdiği ve yetkili kıldığı temsilcilerini, Anlaşma tarihinden itibaren otuz (30) gün içinde yazılı olarak diğer Taraflara bildirecektir. Her Devlet bir Ev Sahibi Hükümet Anlaşması imzalandıktan sonra otuz (30) gün içinde MEP Projesi için kurulan komisyon için görevlendirdiği temsilcilerini benzer şekilde yazılı olarak Proje Yatırımcılarına bildirecektir. Her Devlet, diğer Devletlere ve Proje Yatırımcılarına yaptığı yazılı bildirimini tebliğ tarihinden geçerli olmak kaydıyla temsilcisi(leri)'ni değiştirebilir.

(2) Burada belirtilen komisyon, her bir Devletin veya Proje Yatırımcılarının yazılı isteği üzerine toplanacak ve bu tür bir isteğe istinaden; MEP Projesinin gerçekleştirilmesi için acil ve etkin fayda sağlamak ve bu Anlaşmaya ilişkin olarak ortaya çıkan sorunlar, konular, problem veya ihtilafların iyi niyet içerisinde çözümlenmesi veya bu Anlaşmanın yorumu, uygulanması veya yürütülmesi ile ilgili tüm konuları tartışmak amacıyla Devletler birbirleriyle ve Proje Yatırımcılarıyla derhal istişarede bulunacaklardır.

(3) Zaman zaman görüşülebilecek diğer konulara ek olarak komisyon, MEP Projesine ilişkin aşağıdaki hususların kolaylaştırılması için gerekli tüm tedbirleri alacaktır:

(i) MEP Projesi icabı; Tesislere, Tesisler arasında ve Ülkeler içinde ve arasında mal, malzeme, donanım, teknoloji ve personelin özellikle periyodik veya mükerrer şekilde uluslararası sınırlardan geçilmesi konuları da dahil olmak üzere, III. Maddenin (3). Bölümüne uygun olarak kısıtsız dolaşımı; ve

(ii) İlgili Devletin yürürlükteki mevzuatına uygun olarak, Proje Yatırımcıları tarafından her Ülke dahilinde münhasır ve genel telsiz ve haberleşme frekanslarının kullanılması; güzergâh etüdü, inşaat, tesis, işletim, kapasite artırımı, hat uzatımı (branşmanlar gibi), bakım ve Taşıma Sisteminin düzenli ve etkin işletimini kolaylaştırmak ve buna imkân sağlamak için diğer tedbirlerin alınması esnasında; Devletlerin Ülkeleri içinde, bu Ülkelerden geçerek ve bunlar arasında, Tesisler ve Taşıma Sistemi üzerinde uçmak üzere Proje Yatırımcıları tarafından hava taşıtları işletimi.

Madde VII

DİĞER MUVAFAKAT VE KABULLER

(1) Her bir Devlet bu Anlaşmanın suretlerini alıp incelediğini ve II. Maddenin (2). Bölümünde belirtilen Proje Anlaşmalarının imzalanması üzerine bu Anlaşmaları MEP Projesinin uygulanması açısından kabul edilebilir bulunduğunu beyan ve garanti eder ve bu Anlaşmalarda bulunan tüm yükümlülük ve taahhütleri yerine getireceğini ve ifa edeceğini kabul eder.

(2) Her bir Devlet, Taşıma Sistemiyle taşınan tüm Petrolün mülkiyetinin, Proje Yatırımcılarına ve/veya kendi ticarî anlaşmaları uyarınca ilgili Yükletenlere ait olacağını; ve herhangi bir Devlet veya Devlet Makamının MEP Projesine ticarî katılımcı olarak katılması durumu hariç olmak üzere, Devletin, Taşıma Sisteminde bulunan herhangi bir Petrol üzerinde hiçbir mülkiyet veya hak iddia etmeyeceğini ve başkalarının kendi adına bu tür iddialarda bulunmasına müsaade etmeyeceğini onaylar ve kabul eder.

(3) Her bir Devlet (i) bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, bu Anlaşma ve diğer ilgili Proje Anlaşmalarında belirtilen haklar, yetkiler, muafiyetler, feragatler, tekefüller ve imtiyaz ve yükümlülük, taahhüt ve sorumluluklar ve bu Anlaşmanın diğer şart ve yüklenimlerinin, o Devletin mevcut hukukuyla çelişkili olabileceği, bu hukukta öngörülmeyebileceği veya bulunmayabileceği, veya bu Devletin mevcut hukukunda değişiklik veya muafiyet getirilmesini gerektirebileceğini kabul eder ve (ii) ilgili Proje Anlaşmaları çerçevesinde MEP Projesinin gerçekleştirilmesi ve işletimini kolaylaştırmak için; hukukunun bu tür hüküm ve şartların tümünü desteklemesini, imkân vermesini ve uyum göstermesini sağlamak ve bu şart ve hükümlerin, kendisi ile çelişen diğer kanunlarına üstün kılmak niyetini ve bu hususun her Devletin müşterek menfaatine olduğunu teyid eder.

(4) Her bir Devlet; bir Devletin Petrolün Tesisler veya Taşıma Sistemi yoluyla akışı dahil fakat bununla sınırlı olmaksızın, bir Devletin, MEP Projesini önleyen veya başka türlü engelleyen veya önlemekle veya engellemekle tehdit edecek tarzda bir eylem veya eylemsizlikte bulunulması veya bu tür bir eylemin yapılması veya böyle bir olayın vuku bulması durumuyla karşılaşması veya buna izin vermesi durumunda; bu Devletin bu şekilde oluşan tehdidi gidermek ve tüm mani veya engelleri kaldırmak ve tüm MEP Projesi faaliyetlerinin en kısa sürede yeniden başlamasını sağlamak için, demokratik, ekonomik ve ticarî ilkeler dikkate alınmak suretiyle tüm yasal ve makul çabaları göstereceğini beyan eder.

(5) Her bir Devlet; bu Anlaşma uyarınca tüm hukukî ve makul çabalarını sarf etmesi görevini kısıtlamaksızın; bir Devletin ilgili Proje Anlaşmaları uyarınca tüm yükümlülüklerini derhal ifa etmemesi ve yerine getirmemesi veya bunu reddetmesinin; bundan etkilenen Proje Yatırımcıları veya (bu Anlaşma dışındaki) ilgili Proje Anlaşmaları uyarınca izin verilen diğer Kişiler için bir ihlal oluşturacağına ve bu Kişilerin; (bu Anlaşma dışındaki) ilgili Proje Anlaşmalarında belirlendiği şekilde faiz dahil paraya tahvil edilebilir tüm zarar ziyanların derhal, yeterli ve etkili biçimde karşılanması dahil fakat bunlarla sınırlı olmayan tüm mevcut tazminat yollarına hak kazanacağına muvafakat eder, rıza gösterir ve kabul eder.

Madde VIII

YÜRÜRLÜK, YORUM VE UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMLENMESİ

(1) Bu Anlaşma, tarafların Anlaşmaya ilişkin en son onay belgelerini IX. Maddede belirtilen depozitere sunulması ile yürürlüğe girecek ve yalnızca II. Maddenin (1). Bölümüne ilişkin olarak bu Anlaşma imza tarihinden itibaren geçerli olacaktır. Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile Vergi ile ilgili tüm hususlar da aynı tarihte yürürlüğe girmiş olacaktır. Bu Anlaşma tüm Proje Anlaşmalarının feshedilmesi veya sona ermesi ve bu Anlaşmaların hükümlerine göre tüm faaliyetlerin sona ermesi ile sona erecektir.

(2) Devletler; bu Anlaşmanın uygulanmasına veya yorumlanmasına ilişkin uyuşmazlıkları, bu Anlaşmanın VI. Maddesine göre kurulan komisyon veya diplomatik kanallar yoluyla çözümlenmeye çalışacaklardır. Bu Anlaşma uyarınca kurulan komisyonlar veya benzeri organlar tarafından yürütülen istişareler veya diplomatik çabaların durumuna bakılmaksızın bir Devlet, kendi takdirine binaen bir uyuşmazlığın çözülememiş olduğuna kanaat getirirse, o Devlet, diğer Devlet(ler)'e göndereceği yazılı bir bildirim üzerine konuyu nihaî ve bağlayıcı çözüm için, VIII. Madde uyarınca kurulan özel hakeme (Ad hoc) götürebilecektir. Bu özel (Ad hoc) hakem heyeti; 1994 tarihli Enerji Şartı Antlaşmasının, uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin hükümler içeren 27 (3). Maddesi hükümlerinin icap eden değişikliklerle bu Andlaşmaya uygulanması ile kurulacak ve çalışacaktır.

(3) Her bir Devlet (bu Anlaşma dışında); ilgili bir Proje Anlaşması uyarınca MEP Projesine ilişkin olarak bir Devlet ile bir Proje Yatırımcısı arasındaki uyumsuzlukların; o Proje Anlaşması hükümleri uyarınca özel uluslararası tahkime tâbi olacağını onaylar, kabul eder ve buna razı gösterir.

MADDE IX

DEPOZİTER

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti bu Anlaşmanın depoziteri olarak görev yapacak ve Devletler tarafından imzalandıktan sonra işbu Anlaşmanın orijinal suretini alacaktır. Bu Anlaşmanın bir Devlet tarafından onaylanması ve/veya kabul edilmesinin ardından bu Devlet bu Anlaşmanın bir onay belgesini süratle depozitere verecek ve depoziter, onay belgesinin, bu şekilde kendisine tevdi edildiğini derhal diğer Devletlere bildirecektir. Depoziter, kendisine en son onay belgelerinin verilmesinden sonra Devletlerden herbirine bu Anlaşmanın, yürürlüğe girdiği tarihi bildirecektir. Anlaşmanın bu şekilde yürürlüğe girmesinin ardından, her bir Devlet imzalanan Anlaşmanın kendi resmî dilinde onaylı bir tercümesini hazırlatacak ve bu tercümeyle, depozitere tevdi edecektir. Her bir Devlet; imzalamış olduğu Ev Sahibi Hükümet Anlaşması veya Diğer Proje Anlaşmalarının bir suretini ve böyle bir anlaşmanın onaylanmış metnini ve kendi dilinde onaylı bir tercümesini depozitere tevdi edecektir. Bir Devlet veya onun Devlet Makamlarının taraf olduğu mevcut Proje Anlaşmalarındaki değişiklikler veya düzenlemeler ve/veya yeni Proje Anlaşmalarına ilişkin olarak, o Devlet bu şekilde değiştirilmiş olan Anlaşmanın veya yeni bir Proje Anlaşmasının onaylanmış bir suretini ve böyle bir anlaşmanın imzalanmış bir nüshasını ve kendi resmî dilinde onaylı bir tercümesini depozitere tevdi edecektir.

Madde X

KATILIM

Bu Anlaşma; imzalandığı tarihten itibaren, bu sırada bu Anlaşmaya taraf olan tüm Devletler rıza gösterirse; Devletler ile katılan devlet arasında kararlaştırılacak uygun belgeler imzalanmak suretiyle bir başka devletin katılımına açıktır, şöyle ki; bu durumda bu Anlaşmada bulunan tüm yükümlülükler bu Anlaşmaya taraf tüm Devletler arasında varolacaktır. Hiçbir katılımcı devlet; bu Anlaşmaya, tüm taraf Devletlerin rızası olmadan herhangi bir çekince koyamaz.

Madde XI

ANLAŞMANIN BÜTÜNÜ

Bu Anlaşma, kendisi ile çelişki arzettiği ölçüde, Taşıma Sistemi yoluyla Petrol taşınmasına ilişkin Devletler arasındaki önceki tüm protokol, anlaşma veya andlaşmaları geçersiz kılar ve ortadan kaldırır.

18 Kasım 1999 tarihinde İstanbul, Türkiye Cumhuriyetinde İngilizce olarak dört (4) orijinal nüsha halinde Mutabık Kalınmış ve Aktedilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti	Azerbaycan Cumhuriyeti	Gürcistan
adına	adına	adına
(İmza)	(İmza)	(İmza)

Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan Toprakları
Üzerinden Petrol Taşınmasına Dair

Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan Arasındaki
Anlaşmanın Değiştirilmesine İlişkin

Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan Arasında
PROTOKOL

Hükümetleri tarafından temsil edilen, Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan
Cumhuriyeti ve Gürcistan (birlikte “Devletler” veya münferiden “Devlet”);

Devletlerin, 18 Kasım 1999 tarihli, Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti
ve Gürcistan Toprakları Üzerinden Petrol Taşınmasına Dair Türkiye Cumhuriyeti,
Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan Arasındaki Anlaşmanın (“Hükümetlerarası
Anlaşma”) değiştirilmesi arzusu doğrultusunda;

Aralarında aşağıdaki şekilde anlaşmışlardır:

Madde I

TANIMLAR

Hükümetlerarası Anlaşmada kullanılan tüm tanımlar bu Protokolde kullanılan
terimler için geçerlidir.

Madde II

BAZI DEĞİŞİKLİKLER

(1) Hükümetlerarası Anlaşmanın Ek-1’ini oluşturan, Gürcistan Hükümeti ile Proje
Yatırımcıları Arasındaki Geçiş Ülkesi Anlaşmasının imzalanmamış hali, bu Protokole
Layih A olarak ekli, tadil edilen ve tekrar belirlenen Gürcistan Hükümeti ile Proje
Yatırımcıları arasındaki Geçiş Ülkesi Anlaşması tarafından bütünüyle ilga edilmiş ve
değiştirilmiştir. Layiha A, (i) Ek 1’in yerini alacak ve (ii) bundan böyle her bakımdan
Hükümetlerarası Anlaşmanın Ek 1’i olacaktır.

(2) Hükümetlerarası Anlaşmanın Ek-5’ini oluşturan, Azerbaycan Cumhuriyeti
Hükümeti ile Proje Yatırımcıları Arasındaki Geçiş Ülkesi Anlaşmasının imzalanmamış
hali, bu Protokole Layiha B olarak ekli, tadil edilen ve tekrar belirlenen Azerbaycan
Cumhuriyeti Hükümeti ile Proje Yatırımcıları arasındaki Geçiş Ülkesi Anlaşması
tarafından bütünüyle ilga edilmiş ve değiştirilmiştir. Layiha B, (i) Ek 5’in yerini alacak
ve (ii) bundan böyle her bakımdan Hükümetlerarası Anlaşmanın Ek 5’i olacaktır.

Madde III

MÜTEAKİP İŞLEM

Her bir Devlet Hükümeti, bu Protokol ve Layihalarının Hükümetlerarası Anlaşmanın bütünleyici bir parçasını teşkil etmesinin Devletlerin menfaatlerine olacağı bilinci içinde, Hükümetlerarası Anlaşmanın, Madde II, Kısım (1)'inde öngörülenler de dahil olmak üzere tüm hükümleri doğrultusunda, bu Protokol ve Layihalarının Hükümetlerarası Anlaşmaya uygun olarak yürürlüğe girmesini ve hüküm ifade etmesini teminen gerekli işlemleri yapacağını ve Hükümetlerarası Anlaşma uyarınca millî parlamentosuna sunacağını her bir Devlet diğerlerine karşı taahhüt eder.

Dört (4) orijinal halinde ve İngilizce olarak, 2000 yılının Mayıs ayının 9 uncu günü İstanbul'da yapılmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ AZERBAYCAN CUMHURİYETİ GÜRCİSTAN

ADINA

ADINA

ADINA

(İmza)

(İmza)

(İmza)

EKLER LİSTESİ

* Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan Arasında Petrolün Azerbaycan Cumhuriyeti, Gürcistan ve Türkiye Cumhuriyeti Ülkeleri Üzerinden, Bakü-Tiflis-Ceyhan Ana İhraç Boru Hattı Yoluyla Taşınmasına İlişkin Anlaşma Ekleri

Ek 1 : Gürcistan ile (MEP İştirakçileri) Arasında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması

Ek 2 : Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile (MEP İştirakçileri) Arasında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması

Ek 3 : (MEP İştirakçileri) ile Anahtar Teslimi Müteahhidi Arasında Anahtar Teslimi Müteahhitlik Anlaşması

Ek A : Sistem Tanımı ve Proje Şartları

Ek B : Proje Ödeme Programı

Ek C : MEP İştirakçileri'nin İş Kontrolü Talepleri

Ek D : Bakü-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı Projesi Proje Gerçekleştirme Planı

Ek 4 : Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Garanti Belgesi

Ek 5 : Azerbaycan Hükümeti ile (MEP İştirakçileri) Arasında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması

* Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan Toprakları Üzerinde Petrol Taşınmasına Dair Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan Arasındaki Anlaşmanın Değiştirilmesine İlişkin Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti ve Gürcistan Arasında Protokol Ekleri

Ek 1 : Gürcistan ile (MEP İştirakçileri) Arasında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması

Ek 5 : Azerbaycan Hükümeti ile (MEP İştirakçileri) Arasında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
33	101	521
35	110	262
36	114	124: 145, 146: 155, 156: 179

I- Gerekçeli 488 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 114 üncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Sanayi, Ticaret, Enerji Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji, Esas Dışişleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/699